

Τα συμπεράσματα της Συνόδου των υπουργών Υγείας για τη Γρίπη των Πτηνών

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ και υφυπουργοί Υγείας των χωρών της South East European Cooperation Process (SEECP) και οι προσκεκλημένοι υπουργοί Υγείας και εκπρόσωποί τους από την Κύπρο, τη Γεωργία και τη Ρωσική Ομοσπονδία συνήθισαν στις 19 Νοεμβρίου στην Αθήνα, κατόπιν πρόσκλησης του υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Νικήτα Κακλαμάν σε συνεργασία και με την παρουσία του Ευρωπαϊκού Επιτρόπου, αρμόδιου για θέματα Υγείας, Μάρκου Κυπριανού, και του εκπροσώπου από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας Bernardus Ganter. Στη σύνοδο συζητήθηκαν οι προτεραιότητες και δράσεις που θα συμβάλουν σημαντικά στην πρόληψη, ετοιμασία και αντιμετώπιση μιας πανδημίας γρίπης στη συγκριμένη γεωγραφική περιοχή των χωρών τους.

Στη σύνοδο τονίστηκε ότι, παρόπλι που αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει πανδημία γρίπης γενικά στον κόσμο, η εγρήγορση και η επιτήρηση του θέματος πρέπει να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα, όπως αυτά έχουν

καθοριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ). Παράλληλα όμως δόθηκε έμφαση στη σημασία της διαφοροποίησης μεταξύ της εποχιακής γρίπης, της γρίπης των πτηνών που οφείλεται στον ιό H5N1 και της πανδημίας γρίπης.

Αξιολογήθηκε ως σημαντική στρατηγική πολιτική από τις συμμετέχουσες χώρες η παρακολούθηση του ιού H5N1 και ο συντονισμός των μεταξύ τους δράσεων στην προετοιμασία και ετοιμότητα αντιμετώπισης μιας πανδημίας γρίπης.

Οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι η συνοδική και πολυτομεακή προσέγγιση του θέματος συνιστά πρωταρχικά τη συνεργασία μεταξύ του τομέα κτνιατρικής (που ασχολείται με την υγεία των πτηνών) και του τομέα υγείας των ανθρώπων. Στην κατεύθυνση αυτή δύο είναι οι κυριότερες δράσεις:

α) Ο περιορισμός της μετάδοσης του ιού H5N1 μεταξύ των πτηνών.

β) Ο περιορισμός της μετάδοσης του ιού H5N1 από τα πτηνά στους ανθρώπους.

Για το σκοπό αυτό όλες οι χώρες της Διαδικασίας Συνεργασίας των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας, οι οποίες ανήκουν και στο αποδημητικό τόξο των πτηνών, παροτρύνονται:

α) Να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική συνεργασία για την εγρήγορση, επιτήρηση, έγκαιρη ανίχνευση και άμεση ενημέρωση μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης στην ίδια τους τη χώρα.

β) Να επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους (οι χώρες) σε περίπτωση ανίχνευσης του ιού H5N1 σε πτηνά ή σε ανθρώπους.

γ) Να διαθέτουν εθνικό σχέδιο για τη γρίπη των πτηνών και τα σχέδια αυτά να είναι γνωστά μεταξύ των χωρών.

Επίσης σημειώθηκε ότι η κάθε χώρα θα πρέπει να διαθέτει ένα γενικό εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης πανδημίας γρίπης.

Σημειώθηκε ότι η περιθαμβάνει δέσμη κατευθύνσεων και πολιτική υγείας και ένα εθνικό επιχειρησιακό σχέδιο που θα αναπλύει πεπτομερώς τις δράσεις των φορέων σε όλες τις φάσεις της πανδημίας. Τα σχέ-

κανότητα των χωρών τους, απλά και των διεθνών ιδρυμάτων και οργανισμών, για εγρήγορση, αποτελεσματική επιτήρηση, έγκαιρη ανίχνευση, διάγνωση, αναφορά και άμεση απόκριση αποτελούν κλειδιά για την πρόληψη και τον έλεγχο της εξαπλωσης των μεταδοτικών ασθενειών. Παράλληλα τόνισαν ότι η παραπάνω κανότητα μπορεί να ενισχυθεί με:

α) Τη δημιουργία σημείων επαφής (point of contacts - POC) μεταξύ των υπουργείων υγείας των χωρών που έλαβαν μέρος στη σύνοδο.

β) Τη συνάντηση ειδικών για τη δημιουργία ενός πρωτοκόλλου ή δικτύου ενημέρωσης και συνεργασίας το συντομότερο δυνατόν.

γ) Την ανταλλαγή εμπειριών, απλά και των σχεδίων αντιμετώπισης της γρίπης των πτηνών.

Οι υπουργοί σημείωσαν ότι η πλήρης διαφάνεια και η απληλεγγύη μεταξύ των κρατών και οργανισμών που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της γρίπης των πτηνών και μιας πιθανής πανδημίας γρίπης αποτελεί το κλειδί για μια επιτυχή και αποτελεσματική συνεργασία.

Ακόμη δόθηκε έμφαση στη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων (ECDC) και διεθνών οργανισμών, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας των Ζώων (OIE) και η Παγκόσμια Τράπεζα, των οπίσιων ο ρόλος στην πρόληψη και στο σχεδιασμό για την αντιμετώπιση μιας πανδημίας γρίπης είναι κεντρικός. Σημειώθηκε επίσης ότι η

Διασφάλιση των μεταμοσχεύσεων κυττάρων και ιστών

Η ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ανθρώπινων κυττάρων και ιστών είναι ένας ταχέως αναπτυσσόμενος τομέας της ιατρικής. Ωστόσο, οι κίνδυνοι μόριμης είναι μεγαλύτεροι από ότι με τις μεταγγίσεις αίματος. Δεδομένου ότι κύτταρα και ιστοί μεταφέρονται πέρα από σύνορα, το 2002 προτάθηκε νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα και τα πρότυπα ασφάλειας.

Το Κοινοβούλιο κατέστησε αυστηρότερο τη νομοθεσία, θέλοντας να εξασφαλίσει ότι οι ενδεχόμενοι δωροπέτες, καθώς και τα ιδρύματα που συμβάνεις ιστούς και κύτταρα δεν επηρεάζονται από το κίνητρο του κέρδους.

Η αύξηση των μεταμοσχεύσεων κυττάρων και ιστών είναι ευπρόσδεκτη, δεδομένου ότι παρέχει νέους τρόπους θεραπείας. Προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες για ασθενείς που πάσχουν από ασθένειες που μέχρι στιγμής ήταν ανίτες, ενώ παρουσιάζει μεγάλο δυναμικό για οικονομική ανάπτυξη. Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή για να εξασφαλισθεί η τήρηση των προτύπων ποιότητας και ασφάλειας.

Πολλοί θυμούνται το σκάνδαλο των προϊόντων αίματος που ήταν μοιρασμένα με τον ίο HIV. Ο κίνδυνος μόριμης από κύτταρα και ιστούς είναι μεγαλύτερος, αν ληφθεί υπόψη ο καινοτόμος χαρακτήρας της μεθόδου και η γενική έλλειψη διαδικασιών για την καταστροφή των παθογόνων παραγόντων. Έχουν σημειωθεί θάνατοι που θα μπορούσαν να αποφευχθούν με τήρηση αυστηρότερων προτύπων.

Δεδομένου ότι πολλά κύτταρα και ιστοί προς μεταμόσχευση αποστέλλονται πέρα από σύνορα -για παράδειγμα στη Γαλλία το 25% των μοσχευμάτων αμφιβλητροειδούς εισάγεται- απαιτείται μια ευρωπαϊκή προσέγγιση. Έτσι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχουν εμπιστοσύνη στα μοσχεύματα που εισάγονται από άλλα κράτη-μέρη.

Το σχέδιο οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όριζε ότι οι δραστηριότητες που συνδέονται με την επεξεργασία, τη συντήρηση, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινου ιστού και κυττάρων για τη

μεταμόσχευση σε ανθρώπους πρέπει στο μέλλον να διεξάγονται μόνο από ιδρύματα που θα έχουν πάρει έγκριση από τις αρμόδιες αρχές και ότι οι εν πλήρω αρχές πρέπει να διενεργούν τακτικές επιθεωρήσεις. Ο προϊστάμενος και το προσωπικό των ιδρυμάτων πρέπει να έχουν τα κατάλληλα προσόντα.

Πρέπει να υπάρχει ένα σύστημα για την ιχνηλασμότητα κυττάρων και δωροπέτων σε περίπτωση οποιουδήποτε συμβάντος, ενώ πρέπει να δηλώνονται οποιαδήποτε απρόβληπτα γεγονότα συμβαίνουν. Πρέπει να διενεργούνται δοκιμές για την προστασία από λοιμώδεις νόσους όπως το AIDS. Τα ίδια πρότυπα πρέπει να ισχύουν για κύτταρα ή ιστούς που εισάγονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τρίτες χώρες.

Εθελοντικές, μη αμειβόμενες δωρεές

Το Κοινοβούλιο υποστήριξε το στόχο της οδηγίας, αλλά ανησυχούσε μήπως με το να επιτρέπεται πληρωμή για ιστούς και κύτταρα -είτε στους δωροπέτες είτε στα ιδρύματα που συγκεντρώνουν τους ιστούς- κινδυνεύουν τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας.

Ως αποτέλεσμα, ενώ το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής είχε προτείνει απλώς ότι τα κράτη-μέρη πρέπει να «ενθαρρύνουν» τις μη αμειβόμενες δωρεές, ύστερα από πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου το τελικό κείμενο ορίζει ότι «τα κράτη-μέρη προσπαθούν να εξασφαλίσουν εθελοντικές και μη αμειβόμενες δωρεές ιστών και κυττάρων», ενώ η αποζημίωση περιορίζεται στην αντιστάθμιση του κόστους και της ταλαιπωρίας που συνεπάγεται η πραγματοποίηση δωρεάς. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να περιλαμβάνεται τα έξοδα ταξιδιού.

Παρόμοια συμφωνία επιτεύχθηκε όσον αφορά στα ιδρύματα που συγκεντρώνουν δωρεές: «Τα κράτη-μέρη προσπαθούν να εξασφαλίσουν ότι η προμήθεια ιστών και κυττάρων διενεργείται σε μη κερδοσκοπική βάση». Ταυτόχρονα το Κοινοβούλιο εξασφάλισε ότι οι ιδιωτικές εταιρείες μπορούν να διαπιστεύονται ως ιδρύ-

ματα συγκέντρωσης ιστών, εφόσον πληρούν τα πρότυπα.

Πληροφόρηση, ιχνηλασμότητα και προστασία προσωπικού απορρήτου

Οι βουλευτές κατόρθωσαν να συμπεριλάβουν σχετικά πεπτομερίες διατάξεις για τη συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης, εξασφαλίζοντας ότι στους δωροπέτες παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

Επίσης, το Κοινοβούλιο ενίσχυσε τις διατάξεις σχετικά με την ιχνηλασμότητα, καθιστώντας σαφές ότι τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για πλήρη ιχνηλασμότητα πρέπει να διατηρούνται τουλάχιστον για 30 χρόνια μετά τη χρήση. Από την άλλη πλευρά, οι βουλευτές υποστήριξαν με επιτυχία ότι οι δωροπέτες πρέπει σε γενικές γραμμές να παραμένουν ανώνυμοι, τα δε κράτη-μέρη να αίρουν την ανωνυμία μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως οι δωρεές γαμετών (κάτι τέτοιο θα επέτρεπε σε ένα παιδί να γνωρίσει τους γενετικούς γονείς του).

Τα δεοντολογικά ζητήματα που αφήνονται στα κράτη-μέρη

Πολλοί βουλευτές εξέφρασαν ανησυχίες για τα δεοντολογικά διάσταση του ζητήματος και φρόντισαν να προστεθούν όσα θεωρούσαν ως επλάχιστους δεοντολογικούς κανόνες, μεταξύ των οποίων η απαγόρευση της κλωνοποίησης ανθρώπων και διασφαλίσεις εναντίον της διενέργειας εκτρώσεων με σκοπό την απόκτηση εμβρυϊκών ιστών. Ωστόσο, τούτο αποδείχθηκε ότι βρίσκεται εκτός του πεδίου εφαρμογής της συγκεκριμένης νομοθετικής διάταξης.

Επομένως, τα δεοντολογικά ζητήματα θα αφεθούν στα επιμέρους κράτη-μέρη. Για παράδειγμα, για την κλωνοποίηση η οδηγία καθιστά σαφές ότι δεν παρεμβαίνει στις αποφάσεις των κρατών-μερών σχετικά με τη χρήση ή τη μη χρήση οποιουδήποτε τύπου ανθρώπινων κυττάρων, συμπεριλαμβανομένων των γεννητικών κυττάρων και των εμβρυϊκών βλαστοκυττάρων.

Νέες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την αποτελεσματική καταπολέμηση της παχυσαρκίας

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ εξέδωσε Πράσινη Βίβλο για την προώθηση του υγιεινού διαιτολογίου και της σωματικής άσκησης. Με την Πράσινη αυτή Βίβλο αρχίζει η δημόσια διαβούλευση για τους τρόπους μείωσης των ποσοστών παχυσαρκίας και καταπολέμησης των χρόνιων παθήσεων που οφείλονται στην παχυσαρκία στην ΕΕ.

Η Πράσινη Βίβλος καθίσταται ενδιαφέρομενα μέρον να υποβάλουν τις απόψεις τους σχετικά με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που συνδέονται με την παχυσαρκία με σκοπό να συγκεντρώθουν στοιχεία που θα προσδώσουν ευρωπαϊκή διάσταση στην καταπολέμησή της, ώστε να μπορεί να συμπληρώσει, να στηρίξει και να συντονίσει τα ισχύοντα εθνικά μέτρα.

Περίπου 14 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι, από τους οποίους 3 εκατομμύρια είναι παιδιά. Οι αριθμοί αυτοί αναμένεται να συνεχίσουν να αυξάνονται στο άμεσο μέλλον.

Η Πράσινη Βίβλος καθίσταται ενδιαφέρομενα μέρον να διατυπώσουν συγκεκριμένες προτάσεις και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τις ενέργειες που μπορούν να αναπληρωθούν σε όλους τους τομείς και σε κάθε επίπεδο της κοινωνίας, ώστε να αντιμετωπιστεί το σοβαρό αυτό πρόβλημα και να ενθαρρυνθούν οι Ευρωπαίοι να ακολουθήσουν πιο υγιεινά πρότυπα ζωής.

Ο αρμόδιος επίτροπος της ΕΕ για Θέματα Υγείας και Προστασίας του Καταναλωτή Μάρκος Κυπριανού δήλωσε: «Η αύξηση της παχυσαρκίας αποτελεί πρόβλημα με ευρωπαϊκές διαστάσεις και εάν πραγματικά επιθυμούμε να συγκρατήσουμε και να αντέψουμε αυτή την τάση πρέπει να ακολουθήσουμε μία συντονισμένη προσέγγιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο».

Το πρόβλημα της παχυσαρκίας

Τα επίπεδα παχυσαρκίας αυξάνονται με ανησυχητικούς ρυθμούς, αφού σε ορισμένες περιοχές της ΕΕ το 27% των ανδρών και το 38% των γυναικών θεωρούνται υπέρβαροι. Ο αριθμός των υπέρβαρων παιδιών αυξάνεται επίσης με γρήγορους ρυθμούς και προς το παρόν αυξάνεται κατά 400.000 το χρόνο.

Η παχυσαρκία αποτελεί παράγοντα κινδύνου για πολλές σοβαρές ασθένειες, συμπεριλαμβανομένων των καρδιαγγειακών παθήσεων, του διαβήτη τύπου 2, της υπέρτασης, του εγκεφαλικού επεισοδίου και ορισμένων ειδών καρκίνου.

Η κακή διατροφή και η ανεπαρκής σωματική άσκηση συγκαταλέγονται μεταξύ των πρωταρχικών αιτίων θανάτου στην Ευρώπη που θα μπορούσαν να αποφευχθούν και εκτιμάται ότι οι ασθένειες που οφείλονται στην παχυσαρκία αντιστοιχούν στο 7% των συνολικών δαπανών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην ΕΕ.

Αναζήτηση λύσεων

Η Πράσινη Βίβλος αναγνωρίζει ότι η επιδημική έξαρση της παχυσαρκίας στην ΕΕ οφείλεται σε διάφορους λόγους και ότι κατά συνέπεια η αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί μία πολυεπίπεδη προσέγγιση.

Η Πράσινη Βίβλος καθίσταται ενδιαφέρομενα μέρον να υποβάλουν τις απόψεις τους για μια σειρά ειδικά θέματα όπως:

τομείς πολιτικής της ΕΕ, η συνεισφορά του νέου προγράμματος της Επιτροπής για την Υγεία και την Προστασία των Καταναλωτών και ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει η αυτορύθμιση στη βιομηχανία τροφίμων και διαφήμισης;

Οι ερωτώμενοι καθίουνται να εκθέσουν τις απόψεις τους για τους τρόπους με τους οποίους νομίζουν ότι μπορεί να βελτιωθεί η ενημέρωση, η επικοινωνία και η εκπαίδευση στον εν πλούτω τομέα, καθώς και για τις ενέργειες που μπορούν να αναπληφθούν και σε ποιο επίπεδο, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση υγιεινότερων διαιτολογίων σε διάφορες πληθυσμιακές ομάδες.

Η Πράσινη Βίβλος εξετάζει επίσης το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι υπηρεσίες υγείας για την προώθηση υγιεινότερου διαιτολογίου και περισσότερης σωματικής άσκησης, τους τρόπους καλύτερης στοχοθέτησης της έρευνας, καθώς και τους τρόπους καλύτερης προσαρμογής του αστικού σχεδιασμού και του σχεδιασμού των μεταφορών, ώστε να διευκολύνεται και να καθίσταται ασφαλέστερη η σωματική άσκηση.

Η Πράσινη Βίβλος καθίσταται ενδιαφέρομενα μέρον να υποβάλουν τις απόψεις τους για μια σειρά ειδικά θέματα όπως:

- Ποια εθνικά ή κοινοτικά μέτρα μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη διάθεση οπωροκηπευτικών και στην πρόσβαση σε αυτά σε προστέτες τιμές;

- Με ποιον τρόπο μπορούν οι κοινοτικές πολιτικές να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν τους καταναλωτές να στραφούν σε διαιτολόγια με χαμηλότερα λιπαρά, λιγότερη ζάχαρη και αλάτη;

- Οι εθελοντικοί κώδικες δεσμοτολογίας («αυτορύθμιση») αποτελούν κατάλληλο μέσο για τον περιορισμό της διαφήμισης και

της εμπορίας τροφίμων υψηλής ενεργειακής πυκνότητας και χαμηλής περιεκτικότητας σε ίχνοστοιχεία; Ποιες εναλλακτικές πιάσεις μπορούν να εφαρμόζονται σε περίπτωση που η αυτορύθμιση δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα;

- Με ποιον τρόπο μπορούν οι καταναλωτές να κάνουν συνειδητές επιλογές και να προβαίνουν σε αποτελεσματικές ενέργειες; Ποια είναι τα βασικά μηνύματα που πρέπει να φέρουν στους καταναλωτές και με ποιον τρόπο και από ποιον πρέπει να δίνονται;

- Ποια είναι η ορθή πρακτική για τη βελτίωση της διατροφικής αξίας των σχολικών γευμάτων και για την ενθάρρυνση υγιεινών διατροφικών επιλογών στα σχολεία, ειδικά όσον αφορά στην υπερβολική πρόσληψη πρόχειρων εδεσμάτων υψηλής ενεργειακής πυκνότητας και σακχαρούχων αναψυκτικών;

- Με ποιον τρόπο μπορούν οι δημόσιες πολιτικές να συμβάλουν στη διασφάλιση της ένταξης της σωματικής άσκησης στην καθημερινή ρουτίνα;

- Πώς μπορούν οι διατροφικές κατευθυντήριες γραμμές να κοινοποιούνται στους καταναλωτές και με ποιους τρόπους μπορούν τα συστήματα βαθμολόγησης των διαιτοφικών προγραμμάτων να συμβάλουν σε αυτές τις εξελίξεις;

Η δημόσια διαβούλευση θα ολοκληρωθεί στις 15 Μαρτίου 2006 και έως τον Ιούνιο 2006 θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της Επιτροπής έκθεση στην οποία θα παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι υποβιβληθείσες απόψεις.

Με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας διαβούλευσης, η Επιτροπή θα εξετάσει τη συνέχεια που θα πρέπει να δοθεί, καθώς και το ενδεχόμενο υποβοήθησης απόψεις.

IB